

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะไต่ถวาวโดยสรุปเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี
๒. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารงานวิชาการที่เป็นจริงของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี
๓. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานอันเกิดจากโครงสร้าง และกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. กลุ่มตัวอย่างประชากร ประกอบด้วยบุคคล ๒ ฝ่าย คือ ผู้บริหารงานวิชาการ และครูอาจารย์ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรี จำนวน ๒๕ โรงเรียน โดยทำการสุ่มตัวอย่างดังนี้
 - ก. ฝ่ายผู้บริหารงานวิชาการใช้จำนวนประชากรทั้งหมด โดยไม่สุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้บริหารงานวิชาโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน ๓๐ คน ผู้บริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน ๓๕ คน และผู้บริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน ๔๒ คน รวม ๑๑๑ คน
 - ข. ฝ่ายครูอาจารย์ คัดเลือกสุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น

(Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน โดยเลือกสุ่มจากประชากรที่เป็น
ครูอาจารย์ของแต่ละโรงเรียนมาร้อยละ ๕๐ โดยกลุ่มตัวอย่างประชากรของโรงเรียนขนาดใหญ่
จำนวน ๑๒๔ คน โรงเรียนขนาดกลาง ๑๑๘ คน และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน ๑๒๑ คน
รวม ๓๖๓ คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น จำนวน ๔๙๕ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยที่แบบสอบถาม
นั้นใช้สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารงานวิชาการ และครูอาจารย์ เกี่ยวกับโครงสร้างการ
บริหารงานวิชาการ กระบวนการบริหารงานวิชาการ และปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน
อันเกิดจากโครงสร้าง และกระบวนการบริหารงานวิชาการ ส่วนแบบสัมภาษณ์นั้นใช้สัมภาษณ์
ผู้บริหารงานวิชาการ และครูอาจารย์ เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ การสร้าง
เครื่องมือดังกล่าว โดยอาศัยหลักการ และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
การบริหารงานวิชาการ จากตำรา เอกสาร และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับแบบสอบถามนั้น
ก่อนนำไปใช้ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้ (Try -Out) เพื่อหาค่าความเที่ยง ปรากฏว่าได้ค่า
ความเที่ยง ๐.๕๓

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจก และเก็บรวบรวมด้วย
ตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็เลือกทำการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูอาจารย์ ของโรงเรียนต่าง ๆ
โรงเรียนละ ๑ คน สามารถสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูอาจารย์ได้ทั้งสิ้น ๓๖ คน คิดเป็น
ร้อยละ ๗.๒๐ ส่วนแบบสอบถามนั้น สามารถเก็บรวบรวมมาได้ทั้งสิ้น ๔๒๖ ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๕๓

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยมัธยิมเลขคณิต
และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S. D) โดยใช้ค่าสถิติร้อยละวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัว
และโครงสร้างการบริหารงานวิชาการ และใช้เฉลี่ยมัธยิมเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานวิชาการ และปัญหาในการปฏิบัติงานอันเกิดจาก
โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานวิชาการ

สรุปผลการวิจัย

- ก. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่
 ๑. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิเคราะห์ปรากฏ

ผลดังนี้

- ๑.๑ จำนวนผู้บริหาร เป็นผู้ชายมากกว่าผู้บริหารที่เป็นผู้หญิง ส่วนจำนวนครูอาจารย์นั้นเป็นผู้หญิงมากกว่าครูอาจารย์ที่เป็นผู้ชาย
- ๑.๒ ผู้บริหารงานวิชาการของ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี ส่วนครูอาจารย์ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง ๒๑ - ๓๐ ปี
- ๑.๓ ผู้บริหารงานวิชาการ และครูอาจารย์ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ส่วนมากจะมีวุฒิปริญญาตรี
- ๑.๔ ผู้บริหารงานวิชาการ ส่วนมากแล้วปฏิบัติการสอนมาเป็ระยะเวลาระหว่าง ๕ - ๑๐ ปี ส่วนครูอาจารย์ส่วนมากจะปฏิบัติการสอนมาเป็นระยะเวลาระหว่าง ๕ - ๑๐ ปี และต่ำกว่า ๕ ปี
- ๑.๕ ผู้บริหารงานวิชาการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าหมวดวิชา
- ๑.๖ ผู้บริหารงานวิชาการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่ง โดยได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นการภายใน
- ๑.๗ ผู้บริหารงานวิชาการ ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ หรือบริหารงาน มาเป็นเวลาระหว่าง ๑ - ๕ ปี
- ๑.๘ ผู้บริหารงานวิชาการที่อยู่ในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ช่วย
- ๑.๘ ครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สอนในหมวดวิชา ภาษาอังกฤษ และหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๑๓ เท่ากัน

๒. โครงสร้างการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดปราจีนบุรี ที่เป็นอยู่จริงแสดงว่า

- ๒.๑ จำนวนผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ทุกโรงเรียน มีผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนครบ ๔ ฝ่าย
- ๒.๒ ผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนที่ได้รับการแต่งตั้ง เป็นทางการจากกรมสามัญศึกษา ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ
- ๒.๓ หัวหน้าหมวดวิชาส่วนใหญ่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นการภายใน
- ๒.๔ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ส่วนใหญ่เปิดทำการสอน ๔ หมวดวิชา

๒.๕ การมอบหมายงานวิชาการให้ผู้อื่นดำเนินการแทน ผู้บริหาร โรงเรียน
ส่วนใหญ่มอบหมายให้ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการส่วนใหญ่มอบหมายให้
หัวหน้าหมวด หัวหน้าหมวดวิชาส่วนใหญ่จะมอบหมายให้ ครู - อาจารย์ ที่ไว้วางใจดำเนินการแทน

๒.๖ จำนวนตำแหน่งกรรมการวิชาการของโรงเรียนส่วนใหญ่จะเป็น
ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ

๓. กระบวนการบริหารงานวิชาการ ตามลักษณะงานวิชาการด้านต่าง ๆ
ที่เป็นอยู่จริงแสดงว่า

๓.๑ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรของโรงเรียน
เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย ๒.๘๘
ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๘๔

๓.๒ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านเอกสารประกอบกับ
การใช้หลักสูตร เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมมีความคิดเห็นขัดแย้งกัน กลุ่มผู้บริหาร เห็นว่ามีการ
ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย ๒.๕๔ แต่ครูอาจารย์ เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๒.๔๗

๓.๓ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน
เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย ๒.๕๑
ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๖๐

๓.๔ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการใช้ทรัพยากร
และแหล่งวิชาในท้องถิ่น เมื่อพิจารณา โดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ผู้บริหารงาน
วิชาการ มีค่าเฉลี่ย ๒.๒๖ ครูอาจารย์ มีค่าเฉลี่ย ๒.๒๘

๓.๕ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการการสอน
เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย ๒.๗๒
ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๘๗

๓.๖ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านเวลาเรียนของ
นักเรียน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย ๓.๐๘
ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๓.๐๐

๓.๗ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการจัดห้องวิชาการ

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมมีความเห็นขัดแย้งกัน กลุ่มผู้บริหารเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๒.๓๖ ส่วนกลุ่มครูอาจารย์เห็นว่าปฏิบัติในน้อย ค่าเฉลี่ย ๒.๕๓

๓.๘ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการให้ครูอาจารย์
ปฏิบัติงานวิชาการ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการ
และกลุ่มครูอาจารย์ มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๒ เท่านั้น

๓.๙ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านวิธีสอน เมื่อพิจารณา
โดยส่วนรวมปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย ๒.๗๕ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย
๒.๘๐

๓.๑๐ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการให้ความ
ช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนช้า และส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว
ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย ๒.๗๗ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๗๓

๓.๑๑ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการประเมินผล
การศึกษา เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย
๒.๘๘ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๘๐

๓.๑๒ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศงาน
วิชาการในโรงเรียน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชา
และครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๗๒ เท่ากัน

๓.๑๓ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการจัดกิจกรรม
นักเรียน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย
๓.๐๑ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๘๒

๓.๑๔ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการประเมินผลงาน
วิชาการ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย
๒.๘๐ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๗๓

๓.๑๕ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการวางแผนงาน
วิชาการ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย
๓.๐๑ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๘๘

สรุปได้ว่าการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในจังหวัดปราจีนบุรี ผู้บริหารงานวิชาการ และครูอาจารย์ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีการปฏิบัติในระดับน้อย

๔. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานอันเกิดจากโครงสร้างและกระบวนการบริหารงานวิชาการ

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานอันเกิดจากโครงสร้าง และกระบวนการบริหารงานวิชาการ โดยส่วนรวมแล้วพอสรุปได้ว่า

๔.๑ ผู้บริหารไม่ให้ความสนใจในงานวิชาการ และขาดความรู้ในงานนี้ ตลอดจนการบริหารงานมักในกระจายงานให้ครูอาจารย์ได้มีส่วนรับผิดชอบโดยทั่วถึง การบริหารงานไม่มีนโยบายที่แน่นอน

๔.๒ ขาดการส่งเสริมงานในก้น การติดตามการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ การผลิตเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร การประเมินผลการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน การนำทรัพยากรและแหล่งวิชาในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดห้องวิชาการ การสอนซ่อมเสริม การนำผลการประเมินผลการเรียนของนักเรียนมาปรับปรุงการสอนของครูอาจารย์ การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน การประเมินผลการจัดกิจกรรมนักเรียน และการประเมินผลงานวิชาการ

๕. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม การวิเคราะห์ผลปรากฏดังนี้

๑.๑ จำนวนผู้บริหาร โรงเรียนเป็นชายมากกว่าผู้บริหารที่เป็นผู้หญิง ส่วนครูอาจารย์เป็นผู้หญิง มากกว่าครูอาจารย์ที่เป็นผู้ชาย

๑.๒ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง ๓๑ - ๔๐ ปี ส่วนครูอาจารย์ส่วนใหญ่จะมีอายุระหว่าง ๒๑ - ๓๐ ปี

๑.๓ ผู้บริหารงานวิชาการและครูอาจารย์ส่วนมากจะมีวุฒิปริญญาตรี

๑.๔ ผู้บริหารงานวิชาการส่วนใหญ่จะปฏิบัติการสอนมาแล้วระหว่าง ๕ - ๑๐ ปี ส่วนครูอาจารย์ส่วนใหญ่จะปฏิบัติการสอนมากกว่า ๕ ปี

๑.๕ ผู้บริหารงานวิชาการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าหมวดวิชา

๑.๖ ผู้บริหารงานวิชาการที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งทางการบริหาร โดยการมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นการภายใน

๑.๗ ผู้บริหารงานวิชาการส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งทางวิชาการหรือบริหารงานมาแล้ว ๑ - ๕ ปี

๑.๘ ผู้บริหารงานวิชาการที่อยู่ในตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ใหญ่

๑.๙ ครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะสอนในหมวดวิชา กณิตศาสตร์ สังคมศึกษา และภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๓, ๑๕.๓๑, ๑๕.๓๑ ตามลำดับ

๒. โครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางในจังหวัดปราจีนบุรี ที่เป็นอยู่จริงแสดงว่า

๒.๑ จำนวนผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางส่วนใหญ่จะมีผู้ช่วยผู้บริหาร ๓ ฝ่าย

๒.๒ ผู้ช่วยผู้บริหารที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นทางการจากกรมสามัญศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ

๒.๓ หัวหน้าหมวดวิชาส่วนใหญ่จะได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นการภายใน

๒.๔ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางส่วนใหญ่จะเปิดทำการสอน ๘

หมวดวิชา

๒.๕ การมอบหมายงานให้ผู้อื่นดำเนินการแทน ผู้บริหาร โรงเรียนส่วนใหญ่จะมอบหมายให้ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการส่วนใหญ่จะมอบหมายให้หัวหน้าหมวดวิชา หัวหน้าหมวดวิชาส่วนใหญ่ จะมอบหมายให้ครูอาจารย์ที่ไว้วางใจดำเนินการแทน

๒.๖ จำนวนตำแหน่งกรรมการวิชาการของโรงเรียนส่วนใหญ่จะเป็นหัวหน้าหมวดวิชา

๓. กระบวนการบริหารงานวิชาการ ตามลักษณะงานวิชาการด้านต่าง ๆ ที่เป็นอยู่จริงแสดงว่า

๓.๑ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตร เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย ๒.๘๗ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๖๒

๓.๒ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารวิชาการด้านเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วมีความเห็นขัดแย้งกัน ผู้บริหารงานวิชาการเห็นว่าปฏิบัติกันอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย ๒.๕๕ ครูอาจารย์เห็นว่าปฏิบัติกันน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย ๒.๔๑

๓.๓ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านอุปกรณ์การสอน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว มีความเห็นขัดแย้งกัน ผู้บริหารงานวิชาการเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย ๒.๕๖ ครูอาจารย์เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย ๒.๓๑

๓.๔ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการนำทรัพยากรและแหล่งวิชาชีพในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย ๒.๒๗ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๑๔

๓.๕ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการรายงาน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย ๓.๓๒ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๕๐

๓.๖ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านเวลาเรียนของนักเรียน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ปฏิบัติกันอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย ๒.๕๖ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๗๓

๓.๗ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการจัดห้องวิชาการ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว มีความเห็นขัดแย้งกัน ผู้บริหารงานวิชาการเห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ ครูอาจารย์เห็นว่าปฏิบัติกันน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย ๒.๓๔

๓.๘ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้าน การให้ครูอาจารย์ปฏิบัติงานวิชาการ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติกันในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย ๓.๑๘ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๕๕

๓.๙ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการสอน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว มีความเห็นขัดแย้งกัน ผู้บริหารงานวิชาการเห็นว่าปฏิบัติในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย ๒.๗๐ ครูอาจารย์เห็นว่าปฏิบัติกันในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย ๒.๕๖

๓.๑๐ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้าน การให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่เรียนช้า และส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๖๖

๓.๑๑ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้าน การประเมินผล การศึกษา เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๘๒

๓.๑๒ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้าน การนิเทศงาน วิชาการในโรงเรียน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ผู้บริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๒๘

๓.๑๓ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้าน การจัดกิจกรรม นักเรียน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติกันในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย ๓.๐๖ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๕๑

๓.๑๔ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้าน การประเมิน ผลงานวิชาการ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติกันในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการ มีค่าเฉลี่ย ๒.๖๓ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๕๖

๓.๑๕ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้าน การวางแผนงาน วิชาการ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติกันในระดับน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย ๒.๕๘ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๗๗

สรุปได้ว่า การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนมัธยมศึกษานาดกลาง ในจังหวัดปราจีนบุรี ผู้บริหารงานวิชาและครูอาจารย์ มีความเห็น สอดคล้องกันว่า มีการปฏิบัติในระดับน้อย

๔. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่เกิดจาก โครงสร้าง และกระบวนการบริหารงานวิชาการ

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน โดยส่วนรวมแล้วพอสรุปได้ว่า

๔.๑ ผู้บริหารงานวิชาการ ยังขาดความรู้และประสบการณ์ในงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการวางแผน การประเมินผลงาน และการประสานงานระหว่างผู้บริหาร และหน่วยงานฝ่ายต่าง ๆ นอกจากนี้ยังขาดการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ร่วมงาน และไม่ นิยมการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ

๔.๒ ไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนเท่าที่ควร

๕.๓ ขาดการส่งเสริมการปฏิบัติงานในตำแหน่ง การประเมินผลงานการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน การนำทรัพยากรและแหล่งวิชาในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดห้องวิชาการ การประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอาจารย์ การส่งเสริมให้ครูอาจารย์นำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในการสอน การสอนซ่อมเสริม การนิเทศงาน การจัดกิจกรรมนักเรียนที่สนองความต้องการของนักเรียน และการประเมินผลงานวิชาการ

ค. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

๑. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการวอเคาะห้ปรากฏผลดังต่อไปนี้

๑.๑ จำนวนผู้บริหารงานวิชาการ และจำนวนครูอาจารย์เป็นชายมากกว่าหญิง
๑.๒ ผู้บริหารงานวิชาการและครูอาจารย์ ส่วนมากจะมีอายุ ๒๑ - ๓๐ ปี
๑.๓ ผู้บริหารงานวิชาการและครูอาจารย์ ส่วนมากจะมีวุฒิปริญญาตรี
๑.๔ ผู้บริหารงานวิชาการและครูอาจารย์ ส่วนมากแล้วจะปฏิบัติการสอนมาเป็นระยะเวลาต่ำกว่า ๕ ปี

๑.๕ ผู้บริหารงานวิชาการที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากจะเป็นหัวหน้าหมวดวิชา
๑.๖ ผู้บริหารงานวิชาการที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากดำรงตำแหน่ง โดยได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นการภายใน

๑.๗ ผู้บริหารงานวิชาการส่วนมากดำรงตำแหน่งทางวิชาการหรือบริหารงานมาเป็นระยะเวลาระหว่าง ๑ - ๕ ปี

๑.๘ ผู้บริหารงานวิชาการที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร โรงเรียน ส่วนมากแล้วเป็นครูใหญ่

๑.๙ ครูอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากจะสอนในหมวดวิชาสังคมศึกษา

๒. โครงสร้างการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในจังหวัดปราจีนบุรี ที่เป็นอยู่จริงแสดงว่า

๒.๑ จำนวนผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ส่วนมากจะมีผู้ช่วยบริหาร ๑ คน

๒.๒ ผู้ช่วยผู้บริหารและหัวหน้าหมวดวิชา ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง โดยการมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นการภายใน

๒.๓ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กส่วนมากเปิดทำการสอน ๘ หมวด
วิชา

๒.๔ การมอบหมายงานให้ผู้ช่วยดำเนินการแทน ผู้บริหาร โรงเรียนที่มีผู้ช่วย
ผู้บริหาร จะมอบหมายงานให้ผู้ช่วยผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารจะมอบหมายงานให้หัวหน้าฝ่าย
ต่าง ๆ และหัวหน้าฝ่ายจะมอบหมายให้หัวหน้าหมวด และหัวหน้าหมวดจะมอบหมายให้
ครูอาจารย์ที่ไว้วางใจดำเนินการแทน ในกรณีที่ เป็น โรงเรียนที่มีครูอาจารย์จำนวนน้อย
การมอบหมายงานจะเป็นการมอบหมายโดยตรง จากผู้บริหาร โรงเรียนมายังครูอาจารย์
ดำเนินการแทน

๒.๕ จำนวนตำแหน่งกรรมการวิชาการส่วนมากจะเป็นครูอาจารย์ คิดเป็น
ร้อยละ ๘๐.๕๑

๓. กระบวนการบริหารงานวิชาการ ตามลักษณะงานวิชาการด้านต่าง ๆ
ที่เป็นอยู่จริงแสดงว่า

๓.๑ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการ ด้านหลักสูตรของ
โรงเรียน เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย ๓.๐๒
ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๕๕

๓.๒ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการ ด้านเอกสารประกอบ
การใช้หลักสูตร เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการ
มีค่าเฉลี่ย ๒.๖๓ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๖๔

๓.๓ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการ ด้านอุปกรณ์การสอน
เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว มีความเห็นขัดแย้งกัน กลุ่มผู้บริหารงานวิชาการ เห็นว่าปฏิบัติในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๕ กลุ่มอาจารย์เห็นว่าปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย ๒.๕๕

๓.๔ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการ ด้านการนำทรัพยากร
และแหล่งวิชาในท้องถิ่น มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว
ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย ๒.๕๓ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๕๓

๓.๕ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดตารางสอน
เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย ๒.๕๒
ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๓.๐๖

๓.๖ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านเวลาเรียน
ของนักเรียน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการ
มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๔ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๖

๓.๗ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการจัดห้องวิชาการ
เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วมีความเห็นขัดแย้งกัน กลุ่มผู้บริหารงานวิชาการ เห็นว่าปฏิบัติ
ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย ๒.๕๖ ครูอาจารย์เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย ๒.๕๕

๓.๘ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการปฏิบัติงาน
วิชาการของครูอาจารย์ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย
๓.๑๘ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๓

๓.๙ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการสอน เมื่อ
พิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย ๒.๘๓
ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๕๑

๓.๑๐ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการช่วยเหลือ
นักเรียนที่เรียนช้า และการส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ใน
ระดับน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย ๓.๑๑ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๘๘

๓.๑๑ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการประเมินผล
การศึกษา เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย
๓.๐๘ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๘๓

๓.๑๒ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศ
งานวิชาการในโรงเรียน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด ผู้บริหาร
งานวิชาการมีค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๕๒

๓.๑๓ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการจัดกิจกรรม
นักเรียน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ย
๓.๐๘ ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๘๖

๓.๑๔ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการประเมินผล
งานวิชาการ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย ๓.๐๘
ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๖๖

๓.๑๕ การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการวางแผนงาน
 วิชาการ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย ๒.๘๓
 ครูอาจารย์มีค่าเฉลี่ย ๒.๕๐

สรุปได้ว่าการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยม
 ศึกษาขนาดเล็ก ในจังหวัดปราจีนบุรี ผู้บริหารงานวิชาการ และครูอาจารย์ มีความเห็น
 สอดคล้องกันว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

๔. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่เกิดจากโครงสร้างและกระบวนการ
 บริหารงานวิชาการ

ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน โดยส่วนรวมแล้วพอสรุปได้ว่า

๔.๑ ผู้บริหารขาดความรู้และประสบการณ์ในงานวิชาการ และขาด
 ความสนใจการที่จะแก้ปัญหาในงานด้านนี้

๔.๒ ขาดแคลนบุคลากรทำให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ทั้งงาน
 การสอนและงานบริหาร อันเป็นผลทำให้ประสิทธิภาพของงานไม่เต็มที่เท่าที่ควร

๔.๓ ไม่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนเท่าที่ควร

๔.๔ ขาดงบประมาณ

๔.๕ ขาดการส่งเสริมการปฏิบัติงานในด้านการวางแผนวาง การติดตาม
 ผลการปฏิบัติตามแผน การผลิตเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร การจัดแผนการเรียนที่สนอง
 ความต้องการของนักเรียน การใช้อุปกรณ์การสอนที่มีประสิทธิภาพ การจัดห้องวิชาการ
 การนิเทศงาน การประสานงานระหว่างโรงเรียนกับผู้บริหารของนักเรียนในการแก้ปัญหานักเรียน
 ขาดโรงเรียน การส่งเสริมให้ครูอาจารย์นำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการสอน การจัด
 กิจกรรมที่สนองความต้องการของนักเรียน และการประเมินผลงานวิชาการ

อภิปรายผล

จากผลของการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบข้อเท็จจริงหลายประการ ซึ่งจะนำมาอภิปราย
 ดังต่อไปนี้

๑. ข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ในจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ผู้บริหารงานวิชาการของโรงเรียนทั้ง สามขนาด ส่วนใหญ่จะมีวุฒิทางวิชาชีพระดับปริญญาตรี เป็นชายมากกว่าหญิง ดำรงตำแหน่งทาง วิชาการหรือบริหารงานมาเป็นเวลาระหว่าง ๑ - ๕ ปี เป็นที่น่าสังเกตว่า ยังมีผู้บริหารงาน วิชาการของโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ ๗.๒๔ ผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดกลาง ร้อยละ ๑๗.๑๓ และผู้บริหารงานวิชาการ โรงเรียนขนาดเล็ก ร้อยละ ๓๘.๒๓ ยังมีวุฒิทางวิชาชีพ ต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งเป็นสถิติที่ไม่น่าพอใจสำหรับผู้บริหารงานวิชาการ อันถือเสมือนว่าเป็นงาน ที่มีความสำคัญอันดับแรกของโรงเรียน ซึ่งจำเป็นต้องสรรหากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และ มีความรับผิดชอบสูงมาปฏิบัติหน้าที่ ดังเช่น สมพงษ์ เกษมสิน ไกลกลาวไว้ว่า "ความสามารถใน การศึกษานับว่ามีความสำคัญมาก ทั้งนี้เพราะว่าคนที่ปฏิบัติงานได้ก็ต้องมีระดับสติปัญญาและการ ศึกษาเหมาะสมกับตำแหน่งนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานที่มีความรับผิดชอบสูง ย่อมต้องการระดับ สติปัญญาและการศึกษาสูงด้วย" ๑ ประกอบกับผู้บริหารส่วนใหญ่จะดำรงตำแหน่งทางวิชาการ อยู่ในช่วง ๑ - ๕ ปี ซึ่งถือว่าเป็นระยะเวลาที่ค่อนข้างน้อย ประสบการณ์ในงานอาจจะยังไม่ มีมากนัก ความจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารเหล่านี้จึงนับว่าเป็นเรื่องสำคัญ กล่าวคือผู้บริหาร งานวิชาการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษานั้นควรมีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นอย่างต่ำ สำหรับครูอาจารย์นั้นโดยส่วนรวมแล้วเป็นหญิงมากกว่าชาย มีวุฒิทางวิชาชีพ ระดับปริญญาตรี ปฏิบัติการสอนมาแล้วในช่วงต่ำกว่า ๕ ปี และมีอายุอยู่ในช่วง ๒๑ - ๓๐ ปี จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ครูอาจารย์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งสามขนาดนี้ส่วนใหญ่ เป็นคนรุ่นหนุ่มสาว และเพิ่งสำเร็จการศึกษาจากสถาบันครูใหม่ ๆ ความตั้งใจและอุดมการณ์ ในการที่จะทำงานยังมีมาก เพียงแต่ขาดประสบการณ์ในการทำงานเท่านั้น ถ้าหากผู้บริหาร โรงเรียนได้ชี้แนะแนวทาง และให้การสนับสนุนในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม และทำให้ครู อาจารย์เหล่านั้นเกิดความมั่นใจในความก้าวหน้าทางอาชีพของเขา ดังเช่น เมธี บิลันทนานนท์

๑ สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหารงานบุคคลแผนใหม่ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๓), หน้า ๔๘.

โกลลาว่าไว้ว่า "บุคคลากรจะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อเขาเหล่านั้นได้เห็นว่างานของเขามีทางที่จะทำให้เขาเจริญก้าวหน้าตามจุดมุ่งหมายของเขา" ก็ย่อมจะทำให้ประสิทธิภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๒. โครงสร้างการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดปราจีนบุรี โดยส่วนรวมแล้วโรงเรียนขนาดใหญ่ได้แบ่งสายงานออกเป็น ๔ ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายธุรการ และฝ่ายบริหาร ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กนั้นโดยส่วนรวมแล้วได้แบ่งสายงานออกเป็น ๓ ฝ่ายคือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ และฝ่ายปกครอง นอกจากนี้โรงเรียนยังได้แต่งตั้งผู้ช่วยผู้บริหารขึ้นทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือผู้บริหาร โรงเรียนที่ใ้สามารถจะบริหารงานโรงเรียนได้ทั่วถึง โดยโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมีผู้ช่วยผู้บริหารทุกฝ่ายงาน ในจำนวนผู้ช่วยผู้บริหารเหล่านี้จะมีทั้งที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นการภายใน และได้รับแต่งตั้งเป็นทางการจากกรมสามัญศึกษา จากการวิจัยพบว่าผู้ช่วยฝ่ายวิชาการได้รับการแต่งตั้งจากกรมสามัญศึกษามากที่สุด คือร้อยละ ๑๐๐ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ และร้อยละ ๘๗.๐๘ สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กนั้นมีบางโรงเรียนมีผู้ช่วยผู้บริหาร เพียง ๑ คน และบางโรงเรียนซึ่งเป็นส่วนมากยังไม่พร้อมที่จะแต่งตั้งผู้ช่วยผู้บริหาร อันเนื่องมาจากการขาดแคลนบุคคลากร แต่อย่างไรก็ตามโรงเรียนเหล่านี้ก็มีการแต่งตั้งครูอาจารย์ในโรงเรียนให้รับผิดชอบงานตามสายงานต่าง ๆ เช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ต่างก็มองเห็นความสำคัญของการมีผู้ช่วยผู้บริหารทั้งนั้น จึงได้มีการแต่งตั้งบุคคลากรดังกล่าวขึ้นมา แต่อย่างไรก็ตามงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรี ก็ยังไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร ทั้งในโรงเรียนที่มีผู้ช่วยฝ่ายวิชาการที่ได้รับแต่งตั้งจากกรมสามัญศึกษา และได้รับมอบหมายเป็นการภายในจากโรงเรียน อาจเป็นไปได้ว่ากว่าการเลือกสรรบุคคลากรที่จะมาทำหน้าที่งานวิชาการเป็นการเลือกที่ผู้บริหารเป็นผู้เลือกเอง ซึ่งการเลือกสรรอาจขาดมาตรฐาน

ในการพิจารณาและเป็นไปได้ที่ยังมีระบบพรรคพวกอยู่ในโรงเรียน อันเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้การแต่งตั้งผู้ช่วยเป็นไปโดยที่ไม่คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ เข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกด้วย ซึ่งน่าจะเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้การเลือกสรรผู้ช่วยผู้บริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและได้ผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถและเป็นที่ยอมรับของบรรดาคณาจารย์ในโรงเรียน อันจะเป็นหนทางที่จะทำให้ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการดีขึ้น

นอกจากการแต่งตั้งผู้ช่วยผู้บริหารแล้วโรงเรียนยังมีคณะกรรมการวิชาการ เข้ามามีบทบาทในการบริหารงานวิชาการ แต่ก็มีบางเหมือนกันที่โรงเรียนขนาดเล็กบางโรงเรียนยังไม่พร้อมที่จะมีคณะกรรมการดังกล่าว เนื่องจากโรงเรียนดังกล่าวยังขาดแคลนบุคคลากร แต่อย่างไรก็ตาม กรรมการวิชาการก็ยังไม่มียุทธศาสตร์อย่างแท้จริงในการบริหารงาน การที่กรรมการวิชาการผู้ช่วยผู้บริหารงานวิชาการ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้คือนั้น อาจเป็นไปได้ที่ระบบโครงสร้างของการบริหารงาน ยังไม่มีความเหมาะสมและเป็นไปตามหลักการที่ถูกต้อง อันจะทำให้บุคคลากรดังกล่าวขาดความเข้าใจในสถานการณ์ของตน และปฏิบัติหน้าที่ไม่ได้ผลเท่าที่ควร ดังนั้นการปรับปรุงระบบโครงสร้างการบริหารจึงนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งในการบริหารงาน

๓. กระบวนการบริหารงานวิชาการคานหลักสูตร จากความเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่ม ของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งสามขนาด มีความเห็นสอดคล้องกันว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการคานหลักสูตรอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคานการติดตามและตรวจตราว่าแผนการเรียนที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนได้เรียนนั้นสนองความต้องการของนักเรียนมากน้อยเพียงใด กลุ่มคณาจารย์มีความเห็นว่าได้ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานคานการไหลหลักสูตรของโรงเรียน ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งอาจเป็นไปได้ที่ผู้บริหารยังขาดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับงาน

ในคานหลักสูตร และจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าแผนการเรียนที่โรงเรียนจัดขึ้นนั้นยังไม่สนองต่อหลักการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ว่า "ระบบการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาจะต้องเปิดกว้าง และให้โอกาสทุกคนได้เรียนให้สอดคล้องกันความถนัด ความสนใจ ระดับความสามารถของผู้เรียน และสนองความต้องการของท้องถิ่น" นอกจากนั้นการจัดแผนการเรียนโรงเรียนจะต้องศึกษาโครงสร้างของหลักสูตร หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรและรายวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรให้เข้าใจโดยละเอียดเสียก่อน จึงจะจัดแผนการเรียนให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ๒ การที่โรงเรียนได้ปฏิบัติงานดังที่กล่าวมานั้นในระดับน้อยที่นั้น นอกจากจะเป็นผลเสียต่อการเรียนของนักเรียน คือนักเรียนต้องเรียนวิชาต่าง ๆ ตามแผนการเรียนที่โรงเรียนจัดให้ซึ่งอาจสนองหรือไม่สนองความต้องการของนักเรียนก็ตาม และยังจะชี้ให้เห็นถึงความไม่สนใจในการแก้ปัญหาทางงานคานนี้ของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและแก้ไข เพื่อประสิทธิภาพการเรียนของนักเรียนจะได้พัฒนาให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๔. กระบวนการบริหารงานวิชาการ คานเอกสาร ประกอบการใช้หลักสูตร จากข้อมูลที่ได้จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติตามวิชาการตามกระบวนการบริหารงานวิชาการ คานเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรในระดับน้อยที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมให้มีการผลิตเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรที่ทันสมัย และเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นนั้นปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด เมื่อเป็นเช่นนี้แสดงว่า งานคานนี้ยังไม่ได้รับความสนใจจากผู้บริหารเท่าที่ควร อันจะส่งผลถึงประสิทธิภาพการสอนของครู กล่าวคือ การสอนของครูอาจไม่ครอบคลุมเนื้อหาของหลักสูตรที่กำลังเปลี่ยนแปลง และอาจเป็นไปก็ต่อครูอาจารย์ และผู้บริหารในโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรใหม่ จึงไม่สามารถที่จะผลิตหรือจัดหาเอกสารต่าง ๆ เหล่านั้นมาเพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนได้ นอกจากนี้ยังเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงการขาด

๑ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑, หน้า ๑.

๒ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, คู่มือการบริหารการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๒๔, หน้า ๒๐.

แคลนในเอกสารดังกล่าวในโรงเรียนอีกด้วย อย่างไรก็ตามโรงเรียนแต่ละโรงเรียนก็สามารถจะหาและผลิตเอกสารเหล่านี้ได้โดยการจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดซื้อหรือผลิตเอกสารดังกล่าวขึ้นมา หรือไมเช่นนั้นก็มีมือถือนั้นในระดั้มกลุ่มโรงเรียนหรือขอความร่วมมือจากหน่วยศึกษานิเทศก์เพื่อจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ไปยังโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง

๕. กระบวนการบริหารงานวิชาการด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ในฐานะที่อุปกรณ์การเรียนการสอนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการอำนวยความสะดวกและปรับปรุงคุณภาพการเรียนของนักเรียน แต่จากข้อมูลที่ได้ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติภารกิจของโรงเรียนเกี่ยวกับงานด้านนี้ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนให้ความสำคัญในงานด้านนี้น้อย ซึ่งความสำคัญของอุปกรณ์การสอนนั้นว่ามีความสำคัญมาก ดังเช่น ภิญญา สาทร ไกล้วไว้วา "วัสดุทุกชนิดที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนรู้นักเรียนได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างมีความมุ่งหมายนั้น เป็นวิธีการสอนที่ดีที่สุด" ^๑ จากคำกล่าวนี้บ่งบอกถึงความสำคัญของอุปกรณ์การสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรปัจจุบันอุปกรณ์การสอนนี้ว่ามีความสำคัญมาก การที่โรงเรียนไม่ได้ให้ความสำคัญในงานด้านนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการเรียนของนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในงานด้านนี้เป็นอย่างยิ่งตั้งแต่การวางแผนจัดทำอุปกรณ์ การฝึกอบรมครูอาจารย์ให้มีความรู้ในการใช้ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลในงานด้านนี้ เพื่อให้อุปกรณ์การสอนมีบทบาทอย่างแท้จริงสมกับคำกล่าวที่ว่า "อุปกรณ์การสอนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยให้การศึกษาก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิภาพ และมีผลงาน" ^๒ จึงเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารควรที่จะปรับปรุงงานด้านนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๖. กระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการใช้ทรัพยากรและแหล่งวิชาในท้องถิ่น

^๑ ภิญญา สาทร, การบริหารการศึกษา, หน้า ๑๖๐.

^๒ ไชยยศ เรื่องสุวรรณ, หลักการทฤษฎีเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ประสานการพิมพ์, ๒๕๒๑), หน้า ๒.

จากข้อมูลที่ได้ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติตามวิชาการตามนี้ในระดับน้อยที่สุด นับตั้งแต่การสำรวจและวางแผนในการที่จะนำเอาปัจจัยดังกล่าวมาใช้ในการจัดการ เรียนการสอน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนให้ความสำคัญต่องานด้านนี้น้อยมาก และจัดการเรียนการสอนอยู่เฉพาะภายในโรงเรียน ซึ่งจะขัดแย้งกับการจัดการศึกษาในปัจจุบัน โดยเฉพาะ หลักสูตรวิชาการ งานและอาชีพ ที่เน้นให้นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้และทักษะจากแหล่งวิทยากร และสถานประกอบการต่าง ๆ ได้ และการเรียนการสอนปัจจุบันจะต้องสนองความต้องการของท้องถิ่นทางด้านอาชีพ นอกจากนี้การที่โรงเรียนให้ความสนใจในงานด้านนี้ในระดับน้อยที่สุดนั้นยังเป็นการปิดกั้นทางที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้การศึกษาแก่นักเรียนร่วมกับโรงเรียน อันจะเป็นหนทางในการช่วยขจัดปัญหาของโรงเรียนด้านการขาดแคลนบุคลากร สถานฝึกปฏิบัติงาน วัสดุประกอบการเรียนการสอน และงบประมาณ จากความสำคัญดังกล่าวนี้ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรให้ความสนใจและดำเนินการนำทรัพยากรและแหล่งวิชาในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อประสิทธิภาพของการเรียนของนักเรียน และการให้บริการทางการศึกษาที่สนองความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

๗. กระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการการสอน จากข้อมูลที่ได้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยส่วนรวมแล้วโรงเรียนได้ปฏิบัติตามวิชาการตามกระบวนการบริหารงานด้านนี้น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการการสอนให้ตรงตามโครงสร้างของหลักสูตร และอำนวยความสะดวกในการบริหาร การเรียนการสอน และการใช้ทรัพยากร ซึ่งโรงเรียนได้ปฏิบัติตามนี้ การที่ได้ปฏิบัติตามนี้น้อยนี้อาจเป็นไปได้ที่ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานนี้ยังขาดความรู้และประสบการณ์ในด้านโครงสร้างของหลักสูตรและในขณะเดียวกัน บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่นี้ขาดข้อมูลต่าง ๆ ในโรงเรียนที่จำเป็นในการจัดการการสอนเหมือนกับกล่าวที่ว่า "การจัดการการสอนผู้จัดนอกจากจะต้องมีความรู้ในเรื่องโครงสร้างของหลักสูตรแล้ว ยังจะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจในสภาพของ

โรงเรียนเป็นอย่างดี^๑ และนอกจากนี้การจัดการวางสอนแต่ละครั้ง ผู้จัดการมีการเก็บรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานด้านนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจากการวิจัยโรงเรียนยังขาดการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านนี้ ซึ่งน่าจะเป็น ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างครูในเรื่องชั่วโมงการสอนและความเหมาะสมของชั่วโมงเรียนในบางวิชา และโรงเรียนก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ก็เพราะการขาดการประเมินผล ซึ่งโรงเรียนควรปรับปรุงและแก้ไข เพื่อให้การดำเนินงานด้านการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดีกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้

๔. กระบวนการบริหารงานวิชาการด้านเวลาเรียนของนักเรียน ในปัจจุบันเวลาเรียนนี้ว่ามีบทบาทต่อกระบวนการเรียนการสอน และการแก้ปัญหาเยาวชนเป็นอย่างมาก ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรีโดยทั่วไปยังให้ความสนใจในงานด้านนี้น้อย การที่โรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านนี้น้อย ย่อมเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนไม่สามารถแก้ปัญหานักเรียน ขาดเรียน นักเรียนหนีเรียน รวมไปถึงเด็กนักเรียนหนีเรียนและไปอยู่กลุ่มอายุตามแหล่งเสื่อมโทรมต่าง ๆ การที่โรงเรียนไม่สามารถแก้ปัญหานี้ได้อาจเป็นเพราะโรงเรียนไม่วางแผนในการส่งเสริมให้นักเรียนใหม่มาโรงเรียนน้อย และนอกจากนี้ยังเป็นที่เพราะมีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาด้านนี้น้อย ทำให้การแก้ปัญหาในงานด้านนี้ไม่ตรงกับสภาพที่จริงของปัญหา และเป็นสาเหตุหนึ่งที่โรงเรียนไม่สามารถแก้ปัญหานักเรียนหนีเรียนได้สำเร็จ จึงเป็นเรื่อง ที่ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อประสิทธิภาพของการเรียนและเป็นการลดปัญหานักเรียนขาดเรียน นักเรียนเกเร และติดยาเสพติดให้ลดน้อยลงไปในทางหนึ่ง

๕. กระบวนการบริหารงานวิชาการด้านวิธีการสอน จากข้อมูลที่ได้อาจการวิจัยครั้งนี้พบว่าโดยส่วนรวมแล้วโรงเรียนได้ปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานด้านนี้ค่อนข้างน้อยที่สุด โดยเฉพาะด้านการให้ครูอาจารย์ทำโครงการสอนก่อนที่จะมีการเรียนการสอนนั้นได้ปฏิบัติกันน้อยที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนในโรงเรียนขาดจุดมุ่งหมาย ครูอาจารย์มักทำการสอนไปตามแนวทางที่ขาดหลักการ และจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ซึ่งการสอนวิธีการนี้ย่อมมีผลเสียต่อ

การเรียนของนักเรียน และไม่เป็นที่น่าพอใจของกรรมการเรียนการสอน เพราะการ
สอนในปัจจุบันครูอาจารย์จะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนและจุดมุ่งหมายดังกล่าว
จะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของวิชาที่สอน อย่างไรก็ตามการที่โรงเรียนในนครราชสีมาจัด
ทำโครงการสอนก่อนที่จะมีการเรียนการสอนน้อยที่สุดนั้น อาจเป็นไปได้ที่ผู้บริหารโรงเรียนไม่
ควบคุมกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและปลอดภัยและเลยในกิจกรรมการเรียนการ
สอนของโรงเรียน ซึ่งจะเห็นได้จากมีกรณีการประเมินผลงานการสอนในรอบปีน้อยที่สุด ซึ่งการที่
โรงเรียนปฏิบัติดังกล่าวนี้นั้นน้อยที่สุดนั้น ย่อมจะทำให้ประสิทธิภาพการเรียนของนักเรียนไม่ดีเท่าที่
ควร ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปรับปรุงแก้ไขให้งานด้านนี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑๐. กระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่เรียนช้า
และส่งเสริมนักเรียนที่เรียนดี การปฏิบัติงานด้านนี้ของโรงเรียนโดยส่วนรวมแล้วยังมีการปฏิบัติ
กันน้อย โดยเฉพาะการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการเรียนของนักเรียน และการติดตามงาน
การช่วยเหลือนักเรียนนั้นยังปฏิบัติกันน้อย การที่โรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้น้อยอาจเป็นผลให้
การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนไม่ประสบผลสำเร็จตาม กระบวนการเรียนการสอนตาม
หลักสูตรปัจจุบันที่ว่าการเรียนการสอนในปัจจุบันมุ่งที่จะสร้างเสริมความเจริญขององคาตามความ
แตกต่างของแต่ละบุคคล โดยให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาที่ตนถนัด และสนใจมากขึ้น แต่อย่างไร
ก็ตามก็ยังประสบปัญหาในด้านความสามารถของนักเรียนแต่ละคนไม่เท่ากัน จึงเป็นหน้าที่ที่
โรงเรียนจะต้องให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่เรียนอ่อน และส่งเสริมคนที่เรียนเก่ง * แต่การที่
โรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านนี้น้อยนั้น ย่อมไม่เป็นการส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนของนักเรียน
ให้ดีขึ้นและเป็นการสนองต่อจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนในปัจจุบัน จึงเป็นความจำเป็นที่
โรงเรียนจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขในงานด้านนี้

๑๑. กระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการประเมินผลการศึกษา ในการเรียน
การสอนในปัจจุบันการประเมินผลนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังเช่น สังกัด อุทยานันท์ ได้

* กรมสามัญศึกษา, คู่มือการบริหารการในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช

กล่าวไว้ว่า "การประเมินผลการเรียนการสอนเป็นการตรวจสอบผลผลิต ว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงใด" * ประกอบกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรปัจจุบัน การประเมินผลนั้นจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ของรายวิชาต่าง ๆ ที่เรียนในรูปของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่เรากำหนดขึ้น แต่จากข้อมูลที่ได้อาจการวิจัย พบว่า โรงเรียนได้ปฏิบัติตามงานค่านี้น้อย โดยเฉพาะการติดตามการประเมินผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของแต่ละรายวิชา และการประเมินผลงานการประเมินผล เพื่อปรับปรุงงานค่านี้นั้น การที่โรงเรียนปฏิบัติตามค่านี้น้อยอาจเป็นสาเหตุที่ว่า ผู้บริหารยังขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรปัจจุบัน จึงทำให้ขาดความสนใจในการที่จะกระตุ้นให้ครูอาจารย์ปฏิบัติตามค่านี้นี้ ทั้ง ๆ ที่เป็นงานที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาก เพราะปัญหาในการเรียนการสอนที่ผู้บริหารจะสามารถรู้และหาวิธีการเพื่อแก้ไขนั้น วิธีการที่ดีที่สุดคือการประเมินผลการเรียน นอกจากนี้การประเมินผลการเรียนก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถหาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ จึงควรที่จะมีการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานค่านี้นี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๑๒. กระบวนการบริหารงานวิชาการตามการจัดห้องวิชาการ โดยส่วนรวมแล้วโรงเรียนได้ปฏิบัติตามในระดัมน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรี ยังไม่มีการจัดห้องวิชาการที่เป็นสัดส่วน ทั้ง ๆ ที่ห้องวิชาการนั้นมีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ ดังที่เกษมมาตร ฐานของโรงเรียนระบุถึงความสำคัญไว้ว่า "โรงเรียนควรจัดห้องวิชาการตามสภาพของโรงเรียน เพื่อเป็นศูนย์พัฒนาการเรียนการสอน" ๒ และนอกจากนี้ห้องวิชาการยังเป็นศูนย์รวมเอกสารทางวิชาการ แหล่งผลิตเอกสารทางวิชา และที่ประชุมผู้บริหารและครูอาจารย์ ตลอดจนเป็นศูนย์กลางการประสานงานทางวิชาการอีกด้วย การที่

* สังก อูทราพันธ์, การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ (กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท., ๒๕๒๔), หน้า ๗๗.

๒ กรมสามัญศึกษา, คู่มือการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๓, หน้า ๗๕.

โรงเรียนยังขาดห้องวิชาการนี้เอง น่าจะเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งที่ทำให้การบริหารงานวิชาการ ขาดเอกภาพ และทำให้งานการส่งเสริมการผลิตเอกสารทางวิชาการ ระบบการเก็บและรักษา ตลอดจนการให้บริการในการใช้เอกสารทางวิชาการมีประสิทธิภาพน้อย ซึ่งผู้บริหารโรงเรียน ควรจัดให้มีการพัฒนาหน่วยงานนี้ขึ้น เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนและ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน

๑๓. กระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการปฏิบัติงานวิชาการของครูอาจารย์ โดย ส่วนรวมแล้วโรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมากพอสมควร เพื่อประสิทธิภาพในการสอนของครู โรงเรียนควรจัดให้มีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับงานด้านนี้ ซึ่งโรงเรียนได้ปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อยนั้น เพื่อเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพการสอนของครูอาจารย์ และในขณะเดียวกันเพื่อเป็นประโยชน์ในการสรรหากู้อาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมเข้ามาทำการ สอนในโรงเรียน

๑๔. กระบวนการบริหารงานวิชาการด้านกรณีพิเศษงานวิชาการในโรงเรียน เมื่อ พิจารณาโดยส่วนรวมแล้วมีการปฏิบัติในน้อยที่สุด การที่ปฏิบัติงานด้านนี้น้อยที่สุด เป็นเครื่องแสดง ให้เห็นว่า ความพยายามที่จะแก้ปัญหาและปรับปรุงการเรียนการสอนของโรงเรียนยังไม่ได้มีการ จัดดำเนินการกันอย่างแท้จริง ซึ่งจะเห็นได้จากฝ่ายวิชาการหรือหมวดวิชามีแผนในการนิเทศงาน วิชาการน้อยที่สุด ทั้ง ๆ ที่การนิเทศงานมีความสำคัญต่องานการศึกษามาก ดังที่ ภิญโญ สารธ ิโกล่าวไว้ว่า "การบริหารการศึกษากับการนิเทศการศึกษาเป็นของคู่กัน ความเจริญก้าวหน้า ของการศึกษาจะขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้" ผู้บริหารจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดที่จะผลั กกันให้การนิเทศบรรลุผลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในโรงเรียน การที่โรงเรียน ให้ความสนใจในงานด้านนี้น้อยนั้น ย่อมส่งผลให้งานการให้ความช่วยเหลือครูอาจารย์ในการแก ้ปัญหาการสอนและพัฒนาครูอาจารย์ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นจึง เป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ที่จะหาทางพัฒนางานด้านนี้ให้มีในโรงเรียน

๑๕. กระบวนการบริหารงานวิชาการด้านกิจกรรมนักเรียน การเรียนการสอนในปัจจุบันกิจกรรมนักเรียนนับว่ามีบทบาทอย่างมากไม่ว่าจะเป็นการเรียนการสอนตามหลักสูตร และนโยบายการปลูกฝังเยาวชนของชาติ แต่ในทางปฏิบัติงานด้านกิจกรรมนักเรียนยังได้รับความสนใจจากโรงเรียนน้อย สิ่งที่จะเห็นได้จากโรงเรียนนี้แผนในการจัดกิจกรรมนักเรียนน้อย และนอกจากนี้ยังขาดความสนใจในการที่จะติดตามประเมินผล เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของงานด้านนี้อีกเช่นกัน การที่โรงเรียนให้ความสำคัญในงานด้านนี้น้อย ผลที่จะเกิดแก่นักเรียนตามเป้าหมาย และนโยบายที่ทางราชการวางไว้นั้นจึงไม่เกิดขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนยังไม่สนองต่อนโยบายการจัดกิจกรรมเท่าที่ควร จึงเป็นหน้าที่ที่โรงเรียนจะต้องปรับปรุงกิจการด้านนี้ให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

๑๖. กระบวนการบริหารงานด้านการประเมินผลงานวิชาการ จากข้อมูลที่ไ้จะเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติงานด้านนี้ในระดับน้อย การที่โรงเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ในงานด้านนี้น้อยย่อมส่งผลให้กับโรงเรียนโดยตรงในด้านการประเมินผลงานวิชาการ ในอันที่จะทำให้โรงเรียนได้ทราบถึง ผลการปฏิบัติงานการสอนของครูอาจารย์และปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาทางแก้ไข และในขณะเดียวกันก็ยังเป็นการ เปรียบเทียบผลงานที่ได้กับเป้าหมายที่วางไว้ การที่โรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้น้อยนั้น น่าเป็นเพราะผู้บริหารขาดความสนใจในงานด้านนี้หรือขาดแคลนบุคลากรที่มีความสามารถเหมาะสม ซึ่งจะเห็นได้จากมีการจัดให้มีการประเมินผลงานในรอบปีในระดับน้อย และขาดการประเมินผลงานด้านนี้เพื่อปรับปรุงงานการประเมินผลงานวิชาการ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรรหาทางปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้งานด้านนี้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

๑๗. กระบวนการบริหารงานวิชาการด้านการวางแผนงานวิชาการ โดยส่วนรวม โรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย โดยเฉพาะด้านการประเมินขอบกร่องต่าง ๆ จากการวางแผนเพื่อที่จะหาทางปรับปรุงงานด้านนั้น ได้มีการปฏิบัติกันค่อนข้างน้อยที่สุด การที่โรงเรียนปฏิบัติงานด้านนี้น้อยจะจะทำให้โรงเรียนไม่สามารถที่จะรู้ข้อเสียและข้อดีของแผนที่จัดทำไปแล้วว่าเป็นอย่างไร ดังเช่น ฅมล อตุลกันธ ไคกลางใจว่า "การประเมินขอบกร่องต่าง ๆ ในการวางแผนงานนั้น จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงผลสำเร็จ ขอบกร่อง ปัญหาที่เกิดขึ้น และเพื่อที่จะหาหนทางช่วยว่าการปฏิบัตินั้นได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่กับเงิน วัสดุ กำลังคน

และเวลาที่เสียไป”^๑

อย่างไรก็ตามการที่มีการประเมินขอบกระโหลงจากการวางแผนน้อยนั้น อาจจะเป็นไป
 ได้ที่โรงเรียนจัดดำเนินการวางแผนงานวิชาการน้อย หรือขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้
 ความสามารถในการติดตามและประเมินผล จึงมีการดำเนินการทางด้านนั้นน้อย ทั้ง ๆ ที่การ
 วางแผนนั้นมีความสำคัญต่อการบริหารงาน ดังเช่น บรรณสิทธิ์ สลับแสง โภกธาวีไว้ว่า "การ
 วางแผนเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดสิ่งที่จะต้องทำในอนาคต และการประเมินผล
 ของสิ่งที่จะต้องทำ ตลอดจนการกำหนดถึงวิธีการที่จะนำมาใช้ในการปฏิบัติด้วย"^๒ การวางแผน
 งานวิชาการจึงนับว่ามีความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการมากเพราะเป็นการวางแผน จะเป็น
 หนทางที่จะทำให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นปัญหาในอนาคตและมีการเตรียมการอย่างเป็นระบบ
 เพื่อพร้อมที่จะแก้ปัญหา ซึ่งถ้าหากโรงเรียนใดจะเตรียมไว้ก็จะประสบความสำเร็จในการบริหาร
 กิจการนั้น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะ

การบริหารงานทุกชนิด ผลของงานที่ได้รับนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะชี้ให้เห็นถึง
 ความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงาน และสมรรถภาพของผู้บริหาร ในการจัดการศึกษาที่เช่นเดียวกัน
 สิ่งที่จะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของ โรงเรียนก็คือ ประสิทธิภาพของ
 นักเรียนที่โรงเรียนได้ผลผลิตออกไปสู่สังคมนั้น ๆ การที่จะสร้างสรรค์สิ่งเหล่านี้ให้เกิดขึ้นได้นั้น
 ผู้บริหารและบุคลากรที่มีส่วนรับผิดชอบในงานนั้นๆ มีความสำคัญยิ่ง ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ
 อันจะผลักดันให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ จากผลของการวิจัยครั้งนี้แสดง
 ให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการ ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดปราจีนบุรี ยังอยู่ในระดับ

^๑ กมล อุดมพันธ์, การบริหารธุรกิจเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๑), หน้า ๗๘.

^๒ บรรณสิทธิ์ สลับแสง, คู่มือผู้บริหาร (พระนคร : โรงพิมพ์ ส.พยุขพงศ์,
 ๒๕๑๕), หน้า ๒๒๕.

ที่ต้องปรับปรุง เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ในการจัดการศึกษาของจังหวัดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จากผลของการวิจัยสามารถรวบรวมมาเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

๑. เพื่อให้สามารถมองเห็นปัญหาการบริหารงานวิชาการ และหาวิธีแก้ปัญหา รวมทั้งระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ควรจะไ้มีการสัมมนา ร่วมกันระหว่างผู้บริหารงานวิชาการ และคณะครูอาจารย์ของโรงเรียนดังกล่าว เกี่ยวกับงานวิชาการ เพื่อหาทางแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ตนพบ

๒. นำหลักการ วิธีการ ที่ได้จากการสัมมนาในข้อ ๑ มาดำเนินการปรับปรุง และแก้ปัญหาทางวิชาการของโรงเรียนอย่างจริงจัง

๓. ควรมีการปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานทั้งทางผู้บริหาร และครูอาจารย์ เพราะมีระเบียบ ข้อบังคับอีกเป็นจำนวนมากไม่น้อยที่เป็นเครื่องจุกจิกและเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกฝ่าย

๔. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาควรมีการสำรวจตัวเองบ้างว่ามีความรู้ความสามารถทางการบริหารงานวิชาการ เหมาะสมมากน้อยเพียงใด เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนางานด้านนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๕. เนื่องจากในจังหวัดหนึ่ง ๆ มีโรงเรียนหลายขนาด และมีปัญหาทางวิชาการแตกต่างกัน วิธีการที่จะให้ความช่วยเหลือไม่ว่าจะเป็นการนิเทศงานวิชาการ การให้ความช่วยเหลือทางด้านเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร และอุปกรณ์การสอน และงานวิจัยทางการศึกษาทางหนึ่งก็คือ การจัดตั้งศูนย์วิชาการสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ระดับจังหวัดขึ้น

๖. ในการเรียนการสอนในปัจจุบันมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่โรงเรียนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากท้องถิ่น โดยเฉพาะ อย่างการใช้ทรัพยากรและแหล่งวิชาชีพในท้องถิ่น ตลอดจนการจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น โรงเรียนควรปรับปรุงคณะกรรมการวิชาการของโรงเรียนโดยเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในคณะกรรมการวิชาการของโรงเรียน

๗. การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารงานวิชาการแต่ละด้าน ตามลักษณะงานวิชาการและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ โดยส่วนรวมผู้บริหารโรงเรียนควรแก้ไขปรับปรุงการ

บริหารงานวิชาการ ดังนี้

๗.๑ ควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้ชัดเจน เพื่อกฎอาจารย์ในโรงเรียนจะได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง

๗.๒ จัดให้มีการประชุม สัมมนาทางวิชาการ ระหว่างผู้บริหารงานวิชาการ และครูอาจารย์ในโรงเรียน เพื่อที่แต่ละฝ่ายจะได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

๗.๓ การจัดสรรงบประมาณทางวิชาการควรคำนึงถึงความขาดแคลนและความจำเป็นในแต่ละสายวิชาอย่างแท้จริง

๗.๔ โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการผลิตเอกสารประกอบการใช้หลักสูตร อุปกรณ์การสอน การนำทรัพยากร และแหล่งวิชาชีพในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การนิเทศงานอย่างจริงจัง

๗.๕ โรงเรียนควรมีการประชุมหรืออบรม ให้ครูอาจารย์ในโรงเรียนได้มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางการศึกษาให้ครูอาจารย์ในโรงเรียนได้มีโอกาสศึกษาและรับทราบเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

๗.๖ ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาควรศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับงานวิชาการใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงงานวิชาการและเผยแพร่ให้ครูอาจารย์ได้รู้โดยเสมอ

๗.๗ โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนอย่างจริงจัง โดยผู้บริหารของโรงเรียน หรือร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียนหรือศึกษานิเทศก์ในการดำเนินงานด้านนี้

๗.๘ โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากร และแหล่งวิชาชีพในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

๗.๙ ควรส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนวิชาทำงานอาชีพอย่างจริงจังในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอเสนอแนะ เพื่อการวิจัยเพิ่มเติม

การวิจัยครั้งนี้จำกัดเฉพาะ กระบวนการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนมัธยมศึกษา ใน จังหวัดปราจีนบุรี เท่านั้น สำหรับการวิจัยต่อไปผู้วิจัยมีความเห็นว่า น่าจะศึกษาและวิจัยในงานต่อไปนี้

๑. กระบวนการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดต่าง ๆ อาจเป็นขนาดใหญ่ หรือขนาดกลาง หรือขนาดเล็ก ในระดับเขตการศึกษา
๒. กระบวนการบริหารงานวิชาการ ผู้รกร และปกครอง ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
๓. การจัดระบบข้อมูลทางวิชาการของ โรงเรียนมัธยมศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย